

dette Spørgsmaal. Der er ingen af de vedkommende stedlige Personer, som har saa god Forstand paa den Sag, som netop Læreren, og derfor vilde jeg synes godt om, hvis han kunde udarbejde Planen, som han saa kunde forelægge de andre til Antagelse eller Afbjæftelse, og ligeledes vilde det tiltale mig, om Læreren kunde være med til at diskutere dette Spørgsmaal, da han jo er den mest sagkyndige. Dernæst nævnte det ærede Medlem fra Ringkøbing ogsaa Udbildelsen af Skolekommissionen. Ja, det er sikkert nok, at vi ude paa Landet altid have ønsket, at Befolkningen og Skolen kunde komme til at staa i en saa stærk Rapport til hinanden som muligt, men det er ogsaa sikkert, at som det foreslaas her i Lovforslaget, vil denne Rapport i Stedet for at forøges formindskes, hvad jeg anser for en stor Ulykke. Derfor er jeg enig med det ærede Medlem fra Ringkøbing, naar han foreslaar, at Skolekommissionen skal have noget større Betydning, end den har haft til Dato, og navnlig er jeg enig med ham i, at den skal bestaa af nogle flere Medlemmer, og endelig ogsaa til sidst, hvad der maa anses for det heldigste, at Skolekommissionen vælges af alle Beboere i den Kommune, hvor den skal virke. Jeg tror, at fik vi en saadan ny og mere talrig Skolekommission, vilde det højne Undervisningen betydeligt hele Landet over; thi først naar man faar en Fornemmelse af, at der er lagt et Ansvar paa en, først da kan man udrette noget, og Skolekommissionen, som den nu er, har ikke nær den Fornemmelse af Ansvar, som den vilde have, hvis den var bleven valgt af Beboerne rundt om, og denne Fornemmelse af Ansvar vilde føles endnu stærkere, naar den tillige fik større Myndighed og et større Antal Medlemmer. Jeg er vis paa, at dette vilde have en meget gavnlig Indflydelse paa Skolen, og jeg kan ikke heller se, at Ministeriet eller andre Autoriteter kunde lide noget ved at give noget af deres Myndighed til denne ny Skolekommission. Jeg synes tværtimod, at det maa være Ministeriet lært at kunne lade Beboerne selv jævne saa mange af deres egne Forhold som muligt, og det ville de dog ogsaa nok gøre godt, da Forældrene vistnok have lige saa meget tilovers for sine Børn, som den ene eller den anden Autoritet opefter. Skolen vil have Fordel deraf, og Ministeriet vil saa det Materiale, som det aarlig skal gennemse, meget formindsket, en Betragtning, som vel ogsaa kan have sin Betydning.

Med Hensyn til Indstillingsretten vil jeg bestemt gøre gældende, at hvis vi kommer hjem med en vedtagen Skolelov, og i den

have en Paragraf ligelydende med den § 9, som her er foreslaaet, hvori der er Tale om, at Beboerne skulle miste noget af den Ret, som i Forvejen er dem givet med Hensyn til Indstilling af Lærere, vilde Beboerne sikkert se paa os med Mishag, og det ikke et Mishag af den Slags, som kan afvædtes i kort Tid, men et Mishag, som vilde blive stædende paa os. Vi vilde saa altid saa at høre: I Godtfolk have været med til at indskrænke vor Ret med Hensyn til Besættelsen af Lærerpladserne ved de Skoler, hvor vore Børn skulle søge deres Undervisning! Jeg er derfor sikker paa, at herten den ene eller den anden i dette Ting eller i det andet Ting — jeg tør i hvert Fald ogsaa nære det Haab, at der i det andet Ting er en hel Del, som lige saadan — vil nægte, at Forældrene ere nærmest til at varetage deres Børns Tarv og til at være med ved Bestikkelsen af Lærerne. Naar der i § 9 findes et saadant Udtryk som det, at den, der ikke er „værdig“, kan udskydes, saa have vi jo i mange Tilfælde set, hvad der kan forstås ved Værdighed, og hvad et saadant Udtryk kan føre til. Jeg er temmelig sikker paa, at det vil føre til, at mange Gange ville Beboerne blive utilfredse med den Kaldelse, som er foregaaet, og det er i mange Tilfælde slem for en Lærer at skulle begynde paa en Plads, hvor der allerede er Uvilje til Stede imod ham, naar han begynder. Det er sagt saa tit, at den Kaldelse, som nu udøves, er uretfærdig, navnlig mod de ældre Lærere, og det skal jeg ikke benægte, kan være Tilfældet, men jeg har rigtignok den Anskuelse, at Skolen mere er for Børnene end for Læreren. Saa længe det derfor ikke kan godtgøres, at den Kaldelsesmaade, vi have, er uretfærdig over for Skolen, kunne vi nok staa os til Taals med den, selv om man klager over, at den er uretfærdig imod Lærerne. Dette er ganske sikkert slem, men det er ikke nær saa slem som, hvis den var uretfærdig over for Skolen. Jeg har dog aldrig i mit Liv mærket, at Folk vare misfornøjede med en Lærer, som de selv havde valgt, og jeg har heller ikke mærket, at den Stilling, som vedkommende Lærer er kommen til at indtage, har lidt noget derved, at Sognets Beboere have udøvet Indflydelse paa hans Valg, og have lagt sig i Selen for at saa netop den Mand kaldet. Naar Læreren ved det, har han en Forudfølelse af, at han skylder dem Tak, fordi de have sat ham ind i Embedet, og dermed er Begyndelsen allerede lagt til et godt Tillidsforhold; der er saa noget at bygge paa. Hvis da ikke Forholdet senere forstyrres af andre Omstændigheder, hvad der kan træffe sig, holder det sig som Regel